

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 23-09-25

Kenmerk: ADV/25 - 18606

Zaaknr: Z51764

Datum voorstel: 9-9-2025

Portefeuillehouder: Wethouder J.C. Bos

Onderwerp: Actualisatie Beleidsplan Sociaal Domein

Voorstel

1. De actualisatie van het integraal beleidsplan sociaal domein, via het addendum, vast te stellen;
2. De looptijd van het integraal beleidsplan sociaal domein te verlengen met 2 jaar tot en met 2028.

Inleiding

De gemeente Staphorst werkt aan goed samenleven en een sterke sociale omgeving vanuit diverse wetten¹ voor het sociaal domein.

In februari 2022 hebben college en gemeenteraad van gemeente Staphorst het integraal beleidsplan sociaal domein 'iedereen doet mee' vastgesteld. Eén visie die alle beleidsterreinen van het sociaal domein overstijgt. Het beleidsplan is samen met maatschappelijke partners tot stand gekomen. Het inwonersperspectief is via de gemeenteraad, de adviesraad sociaal domein en signalen uit de samenleving meegenomen.

Inwonersperspectief leidend

Bij het formuleren van de maatschappelijke resultaten in het beleidsplan is het inwonersperspectief leidend geweest. In essentie vindt gemeente Staphorst het belangrijk, dat

- Alle jeugd, alle inwoners tussen -9 maanden en 27 jaar gezond, veilig en kansrijk opgroeien;
- Inwoners, naar eigen mogelijkheden, actief meedoen in de samenleving. In een leefomgeving die de gezondheid en het welzijn van inwoners bevordert;
- Inwoners omzien naar elkaar en betrokken zijn bij hun (directe) omgeving;
- Inwoners het vermogen hebben, of ontwikkelen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan (positieve gezondheid).

Ontwikkelingen

In september 2024 heeft het college, bij de actualisatie van het collegeprogramma, geconstateerd dat we nu druk zijn met maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven die in 2022 bijna niet speelden.

¹ De belangrijkste wetten van het sociaal domein zijn de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Wet publieke gezondheid. En er zijn diverse kleinere wetten die in de eerste plaats betrekking hebben op mensen, waar de afdeling Samenleving uitvoering aan geeft: de Wet op de schuldhulpverlening, de Spreidingswet, de Wet meldcode huiselijk geweld, de Wet verplichte ggz, de Leerplichtwet etc.

Dat betreft ook het sociaal domein. Sinds de vaststelling van het integrale beleidsplan zijn er diverse landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en ook jurisprudentie, die invloed hebben op beleid en uitvoering van Samenleving. Denk bijvoorbeeld aan:

- Het integraal zorgakkoord (IZA) ten behoeve van toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg.
- Het Gezond en actief leven akkoord (GALA), ten behoeve van een gezonde generatie in 2040
- De Hervormingsagenda Jeugd – Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
- Het Toekomstscenario Kind en gezinsbescherming, eenvoudiger en gezinsgerichte aanpak bij veiligheidsrisico's voor kinderen.
- Versterken sociale basis, waaronder de brede welzijnsfunctie gemeente Staphorst
- De Participatiewet in Balans (wetsvoorstel). De Participatiewet moet beter aansluiten op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben.
- Het WOZO - Wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen. Gericht op ouderen die zorg nodig hebben (in tehuis of thuis).
- Wet versterking regie volkshuisvesting (wetsvoorstel)

Deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk om het integraal beleidsplan sociaal domein te actualiseren. Het college wil dit doen in samenwerking met partners en inwoners, zodat het beleid blijft aansluiten bij wat nodig is in Staphorst. De actualisatie zal leiden tot uitvoeringsplannen waarin concrete acties en keuzes worden uitgewerkt. Het college behoudt daarbij de ruimte om, binnen de wettelijke kaders, eigen keuzes te maken die passen bij de lokale situatie en behoeften van inwoners.

We leren verder, door te doen

Binnen het sociaal domein van de gemeente Staphorst werken we resultaatgericht. Dat betekent dat we onze ambities, samen met maatschappelijke partners, vertalen naar maatschappelijke resultaten. Onze activiteiten zijn vervolgens gericht op het realiseren van die resultaten – op zichtbare veranderingen in het leven van inwoners en in de samenleving.

Vanaf het begin van 'Iedereen doet mee' gebruiken we de methodiek Kwaliteitskompas om de kwaliteit van onze activiteiten en de effecten ervan te volgen. Het Kwaliteitskompas helpt ons om gestructureerd te werken en om te leren van wat we doen – via feedback van betrokkenen en input van inwoners. Het is een praktische manier om de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Adapt) toe te passen in ons werk.

In de eerste jaren lag de nadruk vooral op het plannen en uitvoeren van activiteiten. Inmiddels zijn we ook bezig met de volgende stap: het monitoren van wat de inzet oplevert. Voor de grote wetten van het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) is hiervoor al enkele jaren de monitor sociaal domein beschikbaar. Deze wordt jaarlijks gedeeld met uw raad.

Voor andere onderdelen van het sociaal domein, zoals preventie en de sociale basis, zijn we samen met onze maatschappelijke partners bezig met het opstellen van een monitoringsplan. Partners formuleren prestatie-indicatoren en maken afspraken over het evalueren van hun activiteiten. We zijn onderweg, maar nog niet zover dat we een integraal beeld kunnen laten zien. Deze ontwikkeling vraagt om aandacht, samenwerking en tijd, maar is een belangrijke stap richting een meer lerende en samenhangende praktijk.

Het beleidsplan fungeert als kader voor ons handelen. Het vormt de basis voor het inzetten van middelen, zoals subsidies, om maatschappelijke veranderingen mogelijk te maken. Door maatschappelijke ontwikkelingen is het nodig om het beleidsplan te actualiseren. Het Kwaliteitskompas helpt ons daarbij om het denkproces te structureren en keuzes goed te onderbouwen.

Argumenten

1.1 Veranderende context vraagt om actualisatie van het integraal beleidsplan SD 'Iedereen doet mee'

Sinds de vaststelling van het integraal beleidsplan Sociaal Domein 'Iedereen doet mee' in februari 2022, zijn er diverse landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen geweest die invloed hebben op het beleid en de uitvoering binnen de afdeling Samenleving. Ook recente jurisprudentie speelt hierin een rol. Het beleidsplan vormt het kader voor beleidsontwikkeling en uitvoering. Het moet actueel blijven om effectief richting te geven aan de maatschappelijke opgaven van nu.

1.2 Actualisatie van het collegeprogramma werkt door in het integraal beleidsplan.

De actualisatie van het collegeprogramma in september 2024 heeft geleid tot nieuwe prioriteiten en accenten. In 2022 waren belangrijke thema's zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), en het toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming nog niet aan de orde. Ook de opvang van vluchtelingen en de toenemende druk op de woningmarkt hadden toen nog niet de urgentie die ze nu hebben. Deze ontwikkelingen vragen om herijking van het bestaande beleidskader.

1.3 De basis van 'Iedereen doet mee' is nog steeds stevig

De afgelopen periode is, met behulp van het Kwaliteitskompas, het integraal beleidsplan kritisch tegen het licht gehouden. De conclusie: de basis van het plan is nog steeds stevig. Op onderdelen is actualisatie nodig om goed aan te blijven sluiten bij de huidige maatschappelijke opgaven. Een volledige herziening van het beleidsplan is halverwege de looptijd niet nodig. Wel zijn er inhoudelijke aanvullingen en wijzigingen gedaan om het plan actueel en uitvoerbaar te houden. Deze zijn opgenomen in een addendum. Het addendum voorziet in de noodzakelijke actualisatie, zonder afbreuk te doen aan de oorspronkelijke visie en uitgangspunten van 'Iedereen doet mee'.

2.1 Verlenging van de looptijd tot en met 2028

Door de actualisatie, via het addendum, blijft het beleidsplan inhoudelijk relevant en bestuurlijk bruikbaar. Daarom wordt voorgesteld om de looptijd van het plan met twee jaar te verlengen tot en met 2028. Dit biedt stabiliteit en continuïteit in beleid en uitvoering, en sluit aan bij de wens om beleidsontwikkeling cyclisch en adaptief vorm te geven.

Kanttekeningen

Hoewel het integrale beleidsplan niet bij elke maatschappelijke ontwikkeling wordt aangepast, vraagt de huidige actualiteit wel om een herijking. Het nú niet actualiseren van het beleidsplan Sociaal Domein brengt risico's met zich mee. Zonder aanpassing sluit het beleid onvoldoende aan op actuele maatschappelijke opgaven en landelijke ontwikkelingen.

Door het opstellen van het addendum en het verlengen van de looptijd tot en met 2028 blijft het beleidsplan een bruikbaar en richtinggevend instrument.

Keuze en effect

De keuze om het beleidsplan te actualiseren via een addendum en de looptijd te verlengen tot en met 2028 zorgt ervoor dat het beleidskader actueel blijft en richting blijft geven aan beleid en uitvoering. De maatschappelijke opgaven worden hiermee beter en tijdiger opgepakt. De raad behoudt zijn kaderstellende rol bij de financiële en programmatische uitwerking van deze actualisatie.

Beleid- en regelgeving

Relevant beleid en regelgeving:

- Integraal zorgakkoord (IZA 2023), met regio-agenda (regio IJssel-Vecht 2024)
- Aanvullend zorg en welzijn akkoord (AZWA juli 2025)
- Hoofdlijnen akkoord ouderenzorg (HLO juni 2025)
- Gezond actief leven akkoord (GALA 2023) met regionaal actieprogramma (regio IJssel-Vecht)

- Hervormingsagenda Jeugd, met regionale uitwerking (RSJ IJsselland 2023)
- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, met regionale uitwerking (RSJ IJsselland)
- Nota Perspectief op vluchtelingen (Lokaal Staphorst 2024)
- Participatiewet in Balans (Wetsvoorstel aangenomen Tweede Kamer april 2025)
- Volkshuisvestingprogramma (Wet versterking regie volkshuisvesting, Wetsvoorstel aangenomen Tweede Kamer juli 2025)

Financiën, belastingen, risico's en beheersmaatregelen

Hoewel het addendum geen structurele herziening van het integraal beleidsplan Sociaal Domein betreft, heeft de actualisatie wel financiële consequenties. De maatschappelijke opgaven die sinds 2022 aan urgentie hebben gewonnen – zoals het versterken van de sociale basis, betere jeugdzorg, positieve gezondheid en de combinatie van wonen, ondersteuning en zorg – vragen om een intensievere inzet van middelen.

Investeren in preventie is hierin essentieel. Door vroegtijdig en effectief in te zetten op preventieve maatregelen, kunnen zwaardere vormen van ondersteuning en zorg worden voorkomen. Dit vraagt om een verschuiving van middelen richting vroegsignalering, laagdrempelige ondersteuning en het versterken van de sociale infrastructuur.

De financiële gevolgen van deze actualisatie worden zichtbaar bij het maken van plannen voor de uitvoering. Concrete financiële keuzes worden voorgelegd aan uw raad in het kader van de reguliere begrotingscyclus.

Uitvoering

De uitvoering van het addendum vindt plaats binnen de bestaande structuur van de gemeente Staphorst, in samenwerking met maatschappelijke partners. De focus ligt op actuele maatschappelijke opgaven, zoals:

- het versterken van de sociale basis;
- het bevorderen van positieve gezondheid;
- het inspelen op woon- en zorgvraagstukken.

De uitvoering vraagt om gerichte inzet van mensen en middelen. De keuzes die hiervoor nodig zijn, worden gemaakt binnen de kaders van de programmabegroting. De gemeenteraad behoudt hierbij zijn kaderstellende en controlerende rol.

De voortgang wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Participatie

Uw raad is via een informatieavond op 25 februari 2025 geïnformeerd over het voornemen om het integraal beleidsplan Sociaal Domein te actualiseren. Vervolgens is de concept-actualisatie besproken in de stuurgroep Gezond Meedoen Staphorst. De stuurgroep GMS staat positief tegenover de actualisatie van het beleidsplan. Het voorstel is ook besproken met de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad staat positief tegenover de actualisatie van het beleidsplan.

Communicatie

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de Actualisatie 'Iedereen doet mee' gecommuniceerd via:

- een persbericht aan de lokale media;
- een artikel in de nieuwsbrief Gezond Meedoen Staphorst;
- interne communicatie richting medewerkers, zodat zij goed op de hoogte zijn van de inhoud en betekenis van het addendum voor hun werkpraktijk.

Kernboodschap: 'Iedereen doet mee – ook in een veranderende samenleving.'

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Oplegger voor de raad
- Addendum 'Iedereen doet mee'
- Integraal beleidsplan SD 'Iedereen doet mee' (vastgesteld februari 2022)

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M.T. van de Wetering , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst;

Zaaknr. Z51764

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 09-09-25

Gelet op:

Het raadsvoorstel van 2 september 2025

B E S L U I T:

1. De actualisatie van het integraal beleidsplan sociaal domein, via het addendum, vast te stellen;
2. De looptijd van het integraal beleidsplan sociaal domein te verlengen met 2 jaar tot en met 2028.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van
de gemeente Staphorst van 07-10-25

J. ten Kate

, voorzitter

S.M.H. Voortman

, griffier